

Obsah Onomaziologického slovníku české frazeologie a idiomatiky (OSČFI)

Úvod k Onomaziologickému slovníku české frazeologie a idiomatiky (OSČFI)	7
1. Onomaziologické slovníky	7
2. Frazeologie a idiomatika jako oblast a celek	8
3. Český onomaziologický slovník OSČFI, jeho principy a struktura	9
4. Heslo onomaziologického slovníku – ukázka	11
5. SČFI jako celek – slovník abecední a onomaziologický a jejich poměr v přehledu	13
Vysvětlivky	15
Bibliografie	16
ONOMAZIOLOGICKÝ SLOVNÍK ČESKÉ FRAZEOLOGIE A IDIOMATIKY	17

Onomaziologické slovníky, tj. slovníky raději lexémy jazyka iustet než formálně abecedně, jak jsme u slovníků zvykli (někdy se mluví o řazení věrném či systému uspořádání podle sémantiky), nejsou běžné v žádném jazyku. Pokud existují, pak jen na úrovni jednoslovných lexémů, resp. slov (jako například anglický Roget či pro češtinu nedávno tezaurus A. Klegra, 2007). Celá mnohotvárná větší oblast ustálených kombinací jazyků sdílává však onomaziologický a často i formálně jako celek v jazycích pro svůj rozsah nezachycena. To se týká pochopitelně i speciálně oblasti frazeologie a idiomatiky, kde se o komplexní řešení až dosud nikdo ani nepokoušel, přede vším a důvodů specifiky významu, který frazémy a idiomaty mají. Jednou výjimkou je oblast přísloví (paremiologie), kde autoritou uznanou autoritou zůstává mezinárodní systém M. Kuusiho (prof. O. Laubakangas, 2001), který je však omezený jen na tu oblast, které se v českém frazeologickém slovníku (*Slovník české frazeologie a idiomatiky* (SČFI) 1–4, 2009) říká oblast větných frazémů, a to ještě jen na její velmi malou část (prof. J. Čermák, 2003).

Je-li na jedné straně z hlediska žánrového jednoduché a relativně neproblematičtěji řadit všechny lexémy včetně lexémů frazémové, podle formy, tj. především podle abecedy (malice k dispozici je jen několik málo desítek přírodních latinky ve většinou uznaném mezinárodním a konsenzuálním sledu), u řazení a uspořádání úhruv vícelslovných lexémů, resp. frazémů podle významu, tj. podle druhé strany základní opozice *forma-význam*, je to mnohonásobně komplikovanější a každý pokus tu naráží na mnohá neproblédaná problémata. Ten hlavní je pochopitelně v tom, že opoiti celkem jednoznačné formě (odlišitelné-li od variant a sledu komponentů, viz dále) není vůbec jasné, jak vystihnout význam, tj. slovy resp. jejich kombinacemi (tj. ale zase jen formou), která máví často významů více (narůdka je komplikuje i pragmatické funkce). Jiným zásadním problémem ovšem je, že komplexní a komplikovaný význam frazému či idiomu, vyřídřený ve větším frazeologickém slovníku často až pomocí několika desítek slov, se v tezauru přímo použít nedá (obruš a zvrubně definice se musí standardizovat, zjednotit, ale hlavně třeba vyjádřit nejspíše nečkovat na kombinaci jen několika málo slov, kterou se ovšem celý význam máně nejen ztrácuje, zjednodušuje, deformuje, ale také zbečňuje. Protože jde přitom stále o slovník užívající specifickým způsobem formu také, je třeba vytvořit e důsledně u opakovaných případech užívat k vykladu významu zvláštní základní definici jazyk, resp. metažazyk.

Volba způsobu a formy i takto zstručněného významu významu však je nejzádná a nejdůležitější ze kvůli sdílající synonymní prostředky užitého metažazyka, avšak blízkou netržněmých, a tedy